

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISME NAGRINĖJAMOS BYLOS SANTRAUKA

Bylos pavadinimas:	D.S. ir R.Š. prieš Lietuvą
Bylos numeris:	Nr. 11326/24
Konvencijos straipsniai:	8 straipsnis (teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą) ir 14 straipsnis (diskriminacijos uždraudimas) kartu su 8 straipsniu
Perduota Lietuvos Vyriausybei:	2026-01-15

Faktinių aplinkybių, skundų ir bylos dalyko santrauka.

Pareiškėjai skundžiasi dėl to, kad Lietuvos teisės sistema nesudaro galimybės registruoti tos pačios lyties asmenų santykių nei santuokos, nei civilinės partnerystės, nei jokios kitos teisinio pripažinimo formos pagrindu.

Pareiškėjai – du tos pačios lyties vyrai, Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie daugelį metų gyvena kartu Kaune kaip pora.

2022 m. gegužės 17 d. pareiškėjai kreipėsi į Vilniaus civilinės metrikacijos skyrių, prašydami įregistruoti jų civilinę partnerystę. 2022 m. gegužės 19 d. jų prašymas buvo atmestas, nurodant, kad tuo metu galioję Lietuvos teisės aktai nenumatė galimybės registruoti civilinės partnerystės.

Pareiškėjai šį sprendimą apskundė teismui. 2023 m. balandžio 21 d. Vilniaus miesto apylinkės teismas pareiškėjų skundą atmetė. Teismas rėmėsi Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika ir valdžių padalijimo principu, pažymėdamas, kad, nesant jokio įstatymo, reglamentuojančio partnerystę, teismas neturi teisinio pagrindo patenkinti pareiškėjų prašymo, taip pat neturi įgaliojimų kurti naujų teisės normų.

Pareiškėjai pateikė apeliacinį skundą Vilniaus apygardos teismui, kuriame teigė, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką ir neatsižvelgė į Konvencijos nuostatų dinamiško aiškinimo principą, susijusį su valstybių pozityviaja pareiga teisiškai pripažinti tos pačios lyties poras. 2023 m. spalio 12 d. Vilniaus apygardos teismas apeliacinį skundą atmetė, pakartodamas, kad tos pačios lyties porų santykių teisinis reglamentavimas priklauso Seimo, kaip įstatymų leidėjo, kompetencijai, o tokio reguliavimo Lietuvoje nebuvo.

Pareiškėjai pateikė kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, tačiau 2023 m. gruodžio 14 d. teismas atsisakė jį priimti nagrinėti, konstatuodamas, kad skundas nekelia svarbių teisės klausimų.

Pareiškėjai Europos Žmogaus Teisių Teisme, remdamiesi Konvencijos 8 straipsniu, skundžiasi, kad Lietuvos teisės sistema nesuteikia jiems jokios galimybės teisiškai pripažinti ir apsaugoti jų santykių kaip šeimos, nors jie nesiekė sudaryti santuokos, o prašė tik civilinės partnerystės registravimo. Pareiškėjų teigimu, jie atsidūrė teisinėje aklavietėje, nes Seimas iki šiol nepriėmė atitinkamo teisinio reguliavimo, o teismai atsisakė spręsti jų bylą iš esmės, nukreipdami juos atgal į įstatymų leidėją. Pareiškėjai taip pat mano, kad Lietuvos teismai neteisingai aiškino Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką ir neatsižvelgė į Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus. Be to, pareiškėjai, remdamiesi Konvencijos 14 straipsniu kartu su 8 straipsniu, teigia, kad jų santykių nepripažinimas prilygsta diskriminacijai dėl seksualinės orientacijos.

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISME NAGRINĖJAMOS BYLOS SANTRAUKA

Šioje byloje Europos Žmogaus Teisių Teismas vertins, ar Lietuvos Respublika, neįtvirtindama jokios teisinės tos pačios lyties porų santykių pripažinimo formos, pažeidė pareiškėjų teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą pagal Konvencijos 8 straipsnį. Taip pat bus vertinama, ar pareiškėjai patyrė diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos, pažeidžiant Konvencijos 14 straipsnį kartu su 8 straipsniu.